

Královské město Čáslav vzniklo okolo poloviny 13. století za vlády **Přemysla Otakara II.** při jedné z hlavních zemských stezek spojujících **Čechy s Moravou.** Dodnes je patrný gotický vnitřní půdorys - velké centrální náměstí, kterému dominuje radnice a pravoúhlá uliční síť. Město bylo po svém založení vybaveno základními právy, které z něho učinily samostatnou obec.

Církevní život byl spojen s farním kostelem sv. Petra a Pavla. Stavba raně gotického kostela byla zahájena na konci 13. století a byl do ní začleněn románský kostel sv. Michala z 11. století (dnešní sakristie), který zde původně stál.

Městský areál byl vymezen hradbami, které jsou zachovány v jedné třetině jejich délky. Do města se vcházelo čtyřmi branami. Ojedinělou památkou čáslavského gotického opevnění je válcová tzv. Otakarova věž, která stávala při Brodské bráně.

Po vypuknutí **husitského** hnutí setrvala Čáslav na straně **Zikmundově.** Po jarní ofenzívě husitů v r. **1421** přešlo město na jejich stranu. V červnu 1421 se sešel v děkanském chrámu sv. Petra a Pavla zemský sněm, který vstoupil do dějin jako **Čáslavský.** Sněm mimo jiné ustavil dvacetičlennou zemskou vládu, do které byl zvolen i **Jan Žižka.** Ostatky tohoto slavného husitského vojevůdce se našly v roce **1910** ve výklenku podvěžní mariánské kaple.

V 15. a 16. století postihly ze značné části dřevěné město dva velké požáry. V roce **1452** vyhořela polovina města, v roce **1522** padlo ohni za oběť skoro celé město.

Po tomto požáru však došlo opět ke kulturnímu a hospodářskému vzestupu města. V roce **1567** byl prováděn v královských městech soupis domů. V Čáslavi jich tehdy bylo 280. Rozvoji stavební činnosti přerušily až události **třicetileté války.** Především dva švédské vpády v letech **1639** a **1643** způsobily, že se Čáslav stala nejen městem pustým, ale navíc do 18. století silně zadluženým.

V 18. století byla Čáslav významným správním centrem, sídlem [krajského úřadu](#) (1715), pošty, vojenské posádky. Novodobým stavebním ruchem na začátku 19. století byl do značné míry setřen původní renesanční a barokní charakter města.

V polovině 19. století získala Čáslav postupně také úřady s okresní působností a začaly zde vznikat i některé vyšší vzdělávací ústavy (gymnázium, odborné školy). V druhé polovině 19. a na začátku 20. století byly zakládány hospodářské a peněžní ústavy (např. městská spořitelna, živnostenská záložna, hospodářské družstvo), dále elektrárna, plynárna aj. Došlo i k nové výstavbě ve městě, a to především budov pro správní a školské účely. Od roku [1960](#) přestala být Čáslav okresním městem, zůstala však přirozeným spádovým centrem. V roce 1884 bylo založeno městské muzeum podle projektu architekta Františka Tetřeva, které patří mezi nejstarší kamenná venkovská muzea. Budova muzea je novoklasicistní, interiéry napodobují např. Národní muzeum v Praze (chodby, exteriéry) nebo Britské národní muzeum v Londýně (vitríny). Na kopuli muzea je k vidění replika Svatováclavské koruny – symbol české státnosti. Stavbu muzea financovala záložna města Čáslavě. O založení muzea se silně zasloužil Kliment Čermák a Josef Kaunický (přispěl svými sbírkami).

V roce [2003](#) se stala Čáslav [obcí s rozšířenou působností](#), což znamená, že se určité pravomoci bývalého Okresního úřadu v [Kutné Hoře](#) opět přenesly do tohoto města.

V nedalekém Filipově naleznete zámek z roku 1784 s parkem a hrobní kaplí. Jedná se o romantickou stavbu v novogotickém stylu, park je přírodně krajinářský, což byla módní úprava koncem 18. století.

V obci Bratčice můžete obdivovat raně gotický kostel sv. Václava, přestavěný v 16. století, v Chotusicích pak kostel barokní, z roku 1716, zasvěcený rovněž patronovi českých zemí, Václavovi.

V Třebešicích se nachází zámek ze 16. století, postavený na středověkých základech, kde se můžete dokonce ubytovat a strávit noc v romantickém prostředí, v Semtěši je pak tvrz postavena již v 1. polovině 14. století. rozvalinách, ale vypravit se sem opravdu stojí za to. V podhradí stojí chráněný, přes 700 let starý dub, zvaný Žižkův.

Pokud do Čáslavi zavítáte v letních měsících, budete se chtít nejspíš i vykoupat. V okolí je mnoho rybníků, z nichž doporučíme Zbýšov, kde je i odpovídající zázemí.

A na závěr pár tipů vysloveným milovníkům přírodních zajímavostí: u Chotusic najdete Kamajku, klasickou paleontologickou lokalitu české křídly, u Žehušic je geologická rezervace v opuštěném lomu, chráněná pro komplexní průzkum české křídové pánve, u obce Starkoč pod Železnými horami je lom, proslulý výskytem granátu (almandinu) a vzácnými paleontologickými nálezy, a nedaleko obce Zbyslav je rulová skála se znatelnými stopami příboje křídového moře, tzv. Zbyslavská mozaika.